

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФТМЛ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

_____ Тетяна МОСТЕНСЬКА

_____ Анатолій ПОЛУХІН

«___» _____ 2023 р.

«___» _____ 2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
 Галузь знань 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність: 073 Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	1	120/4,0	17	17	-	86	-	-	Диф. залік 1 с.
Заочна	1	120/4,0	6	6	-	108	1 к. -1 с.	-	Диф. залік 1 с.

Індекс: НМ-7-073-2/21-3.2.

Індекс: НМ-7-073-2 з/21-3.2.

СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 2 з 15	

Робочу програму навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», навчальних та робочих навчальних планів № НМ-7-073-2/21, № РМ-7-073-2/23, № НМ-7-073-2 з/21, № РМ-7-073-2 з/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:
 професор кафедри менеджменту
 зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ Анна ОРЕЛ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», спеціальності 073 «Менеджмент» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № __ від «__» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми
 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» _____ Валентина НОВАК

Завідувач кафедри менеджменту
 зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ Оксана КИРИЛЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № __ від «__» _____ 2023 р.

Голова НМРР _____ Ірина ШЕВЧЕНКО

Рівень документа – 3б
 Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни.....	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	6
2.3. Тематичний план	8
2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН)	9
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН)	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна).....	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
	стор. 4 з 15		

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затвердженої затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в сфері управління організаціями різних форм власності та галузей економіки.

Метою викладання дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» є формування у майбутніх фахівців компетентності щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції, а також набуття ними навиків та вмінь дослідження стану міжнародної конкуренції, аналізу та оцінювання рівня конкурентоспроможності організації, розроблення та практичного застосування стратегії підтримування та нарощування її конкурентних переваг умовах європейської інтеграції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розуміння особливостей функціонування та управління підприємствами в умовах глобалізації та європейської інтеграції;
- оцінка конкурентного середовища вітчизняних підприємств;
- ідентифікація та діагностика конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління;
- аналіз питань стратегічного управління конкурентними перевагами підприємств;
- систематизація управлінських технологій формування конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції;
- розроблення підходів до реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна(в сукупності з іншими освітніми компонентами).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **програмних результатів навчання:**

- **ПРН 1.** Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
- **ПРН 2.** Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.
- **ПРН 3.** Проектувати ефективні системи управління організаціями.
- **ПРН 4.** Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.
- **ПРН 5.** Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.
- **ПРН 8.** Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.
- **ПРН 15.** Розуміти різні інструменти та стратегії, що мають відношення до діагностування та аналізу різних типів складних управлінських проблем на високому рівні.

- **ПРН 21.** Оперувати макроекономічними категоріями, визначати та аналізувати сучасні проблеми управління зовнішньоекономічною діяльністю.
- **ПРН 22.** Оцінювати ефективність процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю, визначати позитивні і негативні тенденції та явища.
- **ПРН 24.** Здатність застосовувати професійні знання й уміння на практиці.
- **ПРН 25.** Вивчати міжнародні ринки, євроінтеграційні процеси та перспективи співпраці із закордонними партнерами на засадах кроскультурної взаємодії.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна (у сукупності з іншими освітніми компонентами)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні компетентності:

- **ЗК 1.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК 3.** Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- **ЗК 5.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- **ЗК 6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- **ЗК 7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК 8.** Здатність до самостійної роботи, до самостійного прийняття рішень та покладання на себе відповідальності за їх реалізацію. Здатність до самоорганізації.
- **ЗК 11.** Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. Вміння аналізувати і структурувати проблему підприємства і розробляти рішення (тобто входження на новий ринок/ринкове середовище).
- **ЗК 14.** Визначення функціональних сфер організації та їх взаємодії (тобто закупівля, виробництво, логістика, маркетинг, фінанси, людські ресурси).
- **ЗК 17.** Здатність оцінювати та аналізувати соціально-економічні процеси і явища на глобальному (мега-), макро-, мезо- і макрорівнях.
- **ФК 1.** Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
- **ФК 4.** Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів в організації.
- **ФК 5.** Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- **ФК 9.** Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
- **ФК 10.** Здатність до управління організацією, її розвитком.
- **ФК 11.** Здатність використовувати закони й методи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства у поєднанні з сучасною світовою практикою міжнародного бізнесу для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо удосконалення діяльності підприємства-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.
- **ФК 12.** Здатність формулювати задачі в області управління зовнішньоекономічною діяльністю, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні можливості та ресурси підприємства.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Ділова іноземна мова», «HR-менеджмент», «Бізнес-аналіз та обробка даних» та є базою для виконання кваліфікаційної роботи магістра.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 6 з 15	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «**Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства, що функціонує в умовах європейської інтеграції**» та навчального модуля № 2 «**Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції**», кожен з яких є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль 1. Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства, що функціонує в умовах європейської інтеграції.

Інтегровані вимоги модуля № 1: знати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища; знати перспективи розвитку організації; вміти працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань; вміти оцінювати виконувани роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації; знати принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності; вміти здійснювати пошук із залученням різних інформаційних джерел та комп'ютерних технологій, використовувати всю сукупність інформації для розробки альтернативних варіантів та прийняття рішень.

Тема 1. Конкурентне середовище підприємства в умовах європейської інтеграції.

Сутність і функції конкуренції. Розвиток наукових підходів до трактування сутності конкуренції. Трансформація відносин конкуренції у суспільстві, заснованому на знаннях. Зміна акцентів у формуванні конкурентних переваг. Види і фактори конкуренції на міжнародному рівні. Конкурентна політика України. Конкурентна політика країн Європи.

Тема 2. Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми в умовах європейської інтеграції.

Сутність і визначення конкурентоспроможності. Зв'язок конкурентоспроможності з іншими категоріями теорії конкуренції. Стратегічний потенціал як основа забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Методичні підходи до ідентифікації та діагностики конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління. Управління конкурентоспроможністю підприємства: сутність, рівні і тенденції розвитку. Управлінські технології формування конкурентоспроможності підприємств.

Тема 3. Конкурентне середовище як результат євроінтеграційних процесів в економіці: міжнародні порівняння.

Сучасні погляди на формування і розвиток конкурентного середовища. Глобальні і національні передумови формування конкурентного середовища. Оцінка конкурентного середовища на різних типах продуктових ринків. Розвиток конкурентного середовища у сфері транспортних послуг. Ринок робочої сили як складова конкурентного середовища: реалії і перспективи. Роль фінансового ринку у формуванні конкурентного середовища. Взаємозв'язок структурної політики і конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на зовнішньому і внутрішньому ринках. Місце України в європейському конкурентному середовищі.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 7 з 15	

Тема 4. Динаміка конкурентних переваг вітчизняних підприємств в контексті європейської інтеграції.

Сутність ключових чинників успіху: поняття та класифікація. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства. Властивості конкурентних переваг. Порівняльний характер конкурентних переваг. Залежність конкурентних переваг від конкретних умов і причин. Життєвий цикл конкурентної переваги. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Концепція «ланцюга створення вартості» та її застосування при реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг в умовах європейської інтеграції.

Модуль № 2 «Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції».

Інтегровані вимоги модуля № 2: вміти діяти соціально відповідально і свідомо; вміти обирати та використовувати сучасний інструментарій дослідження; знати ефективні комунікації в процесі управління; вміти аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення; знати принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності; вміти формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички; вміти робити оцінку економічної діяльності підприємства і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення; вміти незалежно виконувати експерименти а також критично описувати, аналізувати та оцінювати експериментальні дані; вміти застосовувати системи загальнолюдських цінностей у взаємовідносинах між керівниками та найманими працівниками.

Тема 1. Основні методи оцінки управління конкурентоспроможності підприємств.

Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Методи, які ґрунтуються на аналізі порівняльних переваг. Методи, що базуються на теорії рівноваги фірми і галузі. Методи, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції. Методи, які ґрунтуються на теорії якості товару. Комплексні методи (у тому числі інтегральні). Метод, який ґрунтуються на теорії мультиплікатора. Метод визначення позиції в конкуренції з погляду стратегічного потенціалу підприємства. Методи, які ґрунтуються на порівнянні з еталоном (модифікація комплексних методів із застосуванням інтегральних оцінок). Основні принципи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Оцінка конкурентоспроможності інтегрованих структур бізнесу та суб'єктів господарювання.

Тема 2. Конкурентоспроможність товару та методи її оцінювання в умовах європейської інтеграції.

Критерії та чинники конкурентоспроможності товару. Конкурентоспроможність послуг – основа формування міжнародної конкурентоспроможності. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції на світовому ринку. Якість послуг – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю послуг. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю послуг.

Тема 3. Обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства.

Вибір конкурентної стратегії, що відповідає стану конкурентного середовища. Модель розвитку стратегічного потенціалу підприємства. Моделювання конкурентної боротьби інтегрованих структур бізнесу. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства на основі інноваційних пріоритетів. Інноваційне управління розвитком персоналу як основного джерела конкурентних переваг. Управління гнучкістю підприємства як економічною системою.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 8 з 15	

Креативна мережа та її роль в управлінні конкурентоспроможністю підприємств.

Тема 4. Розвиток промислових кластерів як форма забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних авіапідприємств в умовах економічної інтеграції з країнами ЄС.

Промислові кластери підприємств: сутність, види, причини та закономірності формування. Географія розміщення кластерів. Управління промисловими кластерами. Складові кластерних організацій. Кластерні ефекти. Особливості транспортно-логістичних кластерів. Європейська кластерна обсерваторія. Тенденції розвитку європейських кластерів в сучасній економіці. Переваги та недоліки участі підприємства в кластерній співпраці. Проблеми формування та управління промисловими кластерами в Україні та ЄС. Перспективи розвитку промислових кластерів.

2.3. Тематичний план

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль № 1 «Конкурентоспроможність як категорія і як властивість підприємства, що функціонує в умовах європейської інтеграції»									
1 семестр									
1.1.	Конкурентне середовище підприємства в умовах європейської інтеграції	15	2	2	11	13	-	-	13
1.2.	Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми в умовах європейської інтеграції	14	2	2	10	15	2	-	13
1.3.	Конкурентне середовище як результат євроінтеграційних процесів в економіці: міжнародні порівняння	14	2	2	10	15	2	-	13
1.4.	Динаміка конкурентних переваг вітчизняних підприємств в контексті європейської інтеграції	12	2	-	10	15	-	2	13
1.5.	Модульна контрольна робота № 1	4	-	2	2	-	-	-	-
	Усього за модулем № 1	59	8	8	43	58	4	2	52
Модуль № 2 «Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»									
2.1.	Основні методи оцінки управління конкурентоспроможності підприємств	15	2	2	11	12	-	2	10
2.2.	Конкурентоспроможність товару та методи її оцінювання в умовах європейської інтеграції	14	2	2	10	13	2	-	11
2.3.	Обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства	14	2	2	10	12	-	1	11

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.4.	Розвиток промислових кластерів як форма забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах економічної інтеграції з країнами ЄС	15	2 1	2	10	11	-	-	11
2.5.	Виконання домашньої (контрольної) роботи	-	-	-	-	8	-	-	8
2.6.	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	6	-	1	5
2.7.	Модульна контрольна робота № 2	3	-	1	2	-	-	-	-
Усього за модулем № 2		61	9	9	43	62	2	4	56
Усього за 1 семестр		120	17	17	86	120	6	6	108
Усього за навчальною дисципліною		120	17	17	86	120	6	6	108

2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).

Домашня (контрольна) робота (ЗФН) з дисципліни виконується у першому семестрі, відповідно до рекомендацій викладача, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до запропонованих викладачем кафедри тем. Час, потрібний для виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) складає 8 годин.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки підсумкової контрольної роботи (ЗФН), розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

Методами навчання дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» є способи спільної діяльності та спілкування викладача і студентів, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Залежно від джерела знань, під час навчальних занять, як практичних, так і лекційних, використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог), наочні (демонстрація, ілюстрація, кейс, презентація), практичні (рішення задач, ділові ігри, мозкова атака).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 10 з 15	

За місцем в структурній діяльності використовуються:

- методи організації та здійснення навчальної діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача та методи самостійної роботи студентів;
- методи стимулювання та мотивації навчальної роботи, що об'єднали в собі пізнавальні ігри, навчальні дискусії, моделювання рольових ситуацій, створення ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явлення вимог і метод заохочення;
- методи контролю та самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального, тематичного і систематичного контролю.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Юхименко П. Конкурентоспроможність підприємства: підруч. Цент учбової літератури, 2021, 320с.

3.2.2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю. Під заг. редакцією Юрія Козака. Цент учбової літератури, 2019, 173с.

3.2.3. Леськів Г.З., Франчук В.І., Левків Г.Я., Гобела В.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.

3.2.4. Андросова Т.В., Чернишова Л.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: навч. посіб. у структурно-логічних схемах. Харків : ХДУХТ, 2019. 202 с.

3.2.5. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

Допоміжна література

3.2.6. Гуріна Г.С. Розвиток експортного потенціалу підприємств авіаційного комплексу України: монографія. Київ : Автограф, 2019. 132 с.

3.2.7. Ovsak. O., Liskovych N. Methodical components of estimation and provision of strategic positioning of air transport enterprises of Ukraine. (2020). Economic development: global trends and national peculiarities. Volume 1. Collective monograph edited by A. Pawlik, K. Shaposhnykov Kielce, Poland, 2020, P. 546-562. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-61-7-37>.

3.2.8. Маслак О.І., Коломицева О.В., Гришко Н.Є., Яковенко Я.Ю. Конкурентоспроможність бізнес-моделей авіаційних підприємств: інноваційний аспект. Збірник наукових праць ЧДТУ. 2021, Випуск 62, С. 45-52.

3.2.9. Мельохін С.П. Інноваційна активність суб'єктів малого і середнього бізнесу в країнах ЄС / С.П. Мельохін, В.І. Терехов // Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: матеріали міжнародної конференції (м. Київ, 21-22 листопада 2019 р.). К.: Університет "КРОК", 2019. С. 295-297.

3.2.10. Ткаченко А. Формування конкурентної стратегії авіатранспортного підприємства. Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 2, Том 2, С.119-124.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Офіційний сайт Державної авіаційної служби України. URL: <http://www.avia.gov.ua>

3.3.2. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>

3.3.3. Офіційний сайт ПАТ «Міжнародні авіалінії України». URL: <https://www.flyuia.com>

3.3.4. Офіційний сайт Європейської статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 11 з 15	

3.3.5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3.3.6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://www.me.gov.ua/RozvitokMalogo_ISerednogoPidprimnitstva

3.3.7. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>

3.3.8. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1		
1 семестр		
Виконання завдань на практичних заняттях	15 б × 2 = 30	20 б × 1 = 20
Виконання тестових завдань	10 б × 1 = 10	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	24	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	10	-
Усього за модулем № 1	50	20
Модуль № 2		
Виконання завдань на практичних заняттях	10 б × 4 = 40	10 б × 2 = 20
Виконання та захист домашньої (контрольної) роботи	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 2 студент має набрати не менше</i>	24	-
Виконання модульної контрольної роботи № 2	10	-
Усього за модулем № 2	50	50
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2023
		стор. 12 з 15	

ECTS (Додаток 2).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатка до диплома.

Додаток 1

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

(рекомендовані значення)

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	Відмінно
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Відмінно
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	Відмінно
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	Відмінно
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	Відмінно
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	Відмінно
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	Відмінно
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02–32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				